

Areny de Noguera

Els Pirineus són molt més amplis, molt més complexos i diversos que els que ens recorden les potents imatges publicitàries turístiques

Areny de Noguera s'ha celebrat aquests dies el V Col·loqui d'Estudis Transpirinencs, trobada bianual que en les anteriors edicions s'havia celebrat a Núria. La trobada, *Els poders locals als Pirineus: política, societat i cultura*, s'ha fet des d'una vessant històrica, però també amb projeccions cap al present i les perspectives del futur.

Areny de Noguera és una petita població de la Ribagorça d'administració aragonesa situada al marge dret del riu Noguera Ribagorçana entre Pont de Montanyana al sud i Soperia al nord, abans d'arribar a l'embassament d'Escales. Pobles de mitja alçada situats en el camí cap a les parts més altes de l'Alta Ribagorça amb la Vall de Boí, cap a la Vall d'Aran i cap a Benasc. Pobles que sovint esdevenen de pas —en tot cas de parada breu— cap a la cerca de les muntanyes altes dels territoris que en el nostre imaginari hem interioritzat plàsticament com a pirinencs, els que indefugiblement, segons els canons de l'ortodòxia, han de tenir cases amb façanes de pedra vista i teulades de pissarra. Però els Pirineus són molt més amplis, molt més complexos i diversos que els que ens recorden les potents imatges publicitàries turístiques. En tot cas el que veiem de pas des de la carretera és una pinzellada d'un contingut molt més vast que s'estén per uns territoris que poden contemplar-se des d'òptiques i perspectives diverses. A Areny i Soperia hom s'adona que el pas de l'estret d'Escales mai deu haver representat un problema de comunicació cap a la part nord, cap a Pont de Suert, on les relacions han d'haver estat sempre fluides. Dalt del poble en una petita carena s'ajacen les restes d'un castell i s'endevinen les condicions estratègiques que les muntanyes marquen i que històricament els homes han aprofitat per establir raons de seguretat i de possessió. En aquest temps, que lentament s'endinsa en la tardor dels colors potents abans no arribi el desplomament i la quietud dels arbres, el delicat paisatge es clou al sud en

En primer terme Areny de Noguera. Al fons el congost de Mont-rebei. EL PUNT

l'impressionant badall del congost de Mont-rebei que tanca aquest territori. Aquest diumenge, de cel net lluminós per sota del blau nítid i potent, la boira s'ajaçava vora la porta del congost, retinguda, sense trobar el pas que l'aigua sempre encerta. La boira estesa i anivellada al fons de la vall m'ha donat la imatge d'una altra barbaritat que pretén negar terres i destruir paisatge, posant una porta de ciment al congost, com si tot encara fos possible i com si mai s'haguessin de canviar les formes d'explotar els recursos.

A ponent d'Areny s'estén un ampli territori que forma la Ribagorça d'administració aragonesa. A banda i banda de riu la llengua és la mateixa, viva, rica i riallera. A la part franjolina, l'expressió escrita de les paraules és però tota una altra, fins i tot en els topònims la forma traduïda és la que

esdevé oficial i visible.

L'amfitrió de les jornades ha estat el Centre d'Estudis Ribagorçans que treballa en un immens territori, de poca densitat i de comunicacions no pas idíl·liques. Territori de dues comunitats autònomes i de tres llengües que van succeint-se en diversa sort i consideració. Les fronteres han servit per imposar unes formes d'entendre les coses generades des dels centres de poder que provenen de fora, de les perifèries. El projecte del Centre d'Estudis Ribagorçans és realment ambiciós: dinamitzar culturalment un territori respectant les realitats i les continuïtats que s'hi donen, sense estridències i amb efectivitat. Gent inquieta com el Carles Barrull, l'Enric Marquès, l'Oscar Jané i molts d'altres, bellugadissos, desacomplexats i innovadors, ho estant aconseguint.

Frankfurt

Un dels exemplars de persona més pesats que existeixen és aquell parent o aquell sobrevingut que espera una qualsevol festa assenyalada de contingut familiar, posem Nadal, posem el dia de la festa major, posem el dia del sant de l'avi o del casament d'aquella cosina, per mirar d'aixafar i dinamitar el bon ambient general amb un mal humor sobtat, amb aquella mena de ràbia del tot irracional i inexplicable que li ve només de comprovar l'alegria dels altres.

Ja sabem que la Fira de Frankfurt ha tingut problemes d'organització, que la taula no acaba d'estar ben parada, que el xampany és massa calent i que hi ha unes cadires mal aparellades. Ja sabem que de la cuina al menjador s'han escarbotat algunes copes i que l'arròs ha quedat mig disgustat. Però bé, el dia de la fira ha arribat, la literatura, la cultura i la indústria editorial catalana tenen en aquella sàvia, influent i aeroportuària ciutat un lloc on exhibir-se com mai s'han exhibit en cap altre lloc del món, i davant d'aquesta evidència no contemplo cap reacció que no sigui la de l'alegria. Vull dir que em trec de sobre un a un els estiracordetes que fins ara ens han estat fent la guitza amb els autors que hi haurien de ser i no hi són i acompanyo fins a la porta la poetessa uruguaiana que ha anat a fer de portaplatets als que menys ens poden veure i més ens volen fer mal en el moment més inoportú. Fins i tot em veig amb cor de dirigir un míquel a aquests opinadors de la terra de Kant que s'han despenjat amb els apriorismes de la persecució del castellà pel català a Catalunya, quan només la parella d'escriptors que obren i tanquen el certamen publiquen una obra en català cada dos anys i un article en castellà cada dia.

Jo em quedo amb el que m'explica l'amic historiador Antoni Segura, que ha tornat encantat de Frankfurt, i això que hi ha anat quan la fira no s'havia obert. «Fa goig veure les llibreries amb llibres catalans traduïts a l'alemany i unes exposicions fenomenals d'art català.» Tanta ràbia els fa, aquest festí que ens dona tantes satisfaccions?

Jornades de Formació per a les entitats culturals 4t trimestre 2007

DISSABTE 20 D'OCTUBRE

"Idees per a l'ambientalització de l'entitat"
Ateneu Santfeliuenc (Sant Feliu de Llobregat)

10 DE NOVEMBRE

"El treball amb infants a les entitats culturals"
Foment Martinenc (Barcelona)

24 DE NOVEMBRE

"Immigració: una oportunitat per a les entitats"
Casino Menestral Figuerenc (Figueres)

APUNTA-T'HI
JA!

Formacions GRATUÏTES
per a les entitats federades.
10 € per a les entitats no federades.

Més informació:

www.ateneus.cat

Confirmar assistència:
formacio@ateneus.cat
93 268 81 30

Federació d'Ateneus de Catalunya